

3 párhuzamosan futó szál *lesz terítéken*:

& orosz forradalmak

& Magyarországon őszirózsás forradalom - Károlyi-kormány - demokratizálódás

& békekonferencia - a trianoni béke

...---

@ Magyarország a háború végén 1918 októberben

* uralkodó: IV Habsburg Károly

* miniszterelnök: *még* Tisza István

Új politikai mozgalmak

(Parlamenti képviselőtű)	(Nincs parlamenti képviselőtűk)
Függetlenségi párt, Károlyi párt * vezetője: gróf Károlyi Mihály	Szociál demokrata párt Polgári radikális párt

Őszirózsás forradalom győzelmének eredményeként

miniszterelnökké nevezik ki Károlyi Mihályt

és ő ezekből a pártokból

létrehozza a **Magyar Nemzeti Tanácsot**, 1918 októberében

emellett

a lázongó **katonák egy része meggyilkolja Tisza Istvánt**

2025-04-09 Károlyi

2025. April 02. 12:01

Károlyit *manapság (is)* kritika éri, hogy **nem** mutatott Törökországhoz hasonló területviszasszerzési törekvéseket *ez szürreális, mert Károlyi éppen pacifizmusa által kerül hatalomra*

A Károlyi-rendszer elvei, elképzelései

1918. október 31 - 1919. március 21.

Belpolitika	Külpolitika
@ demokratikus „fél-legitim” rendszer	@ elvek: <ul style="list-style-type: none"> * pacifizmus * területi egységesség * legitimitásra, függetlenségre való törekvés
@ ugyanekkor (1918. november 13.) lemond IV. Károly király	-- Belgrádi fegyverszünet (1918. november 13.) <i>ezzel való cél: antant általi elismerés „kiérdeklése”</i>
--> 1918. november 16-án kikiáltják a köztársaságot	-- ám a demarkációs vonalak többségben magyar területek is „elvágnak” az országtól (<i>Pécs, Temesvár...</i>)
-- 1919. januárjától miniszterelnöki helyett ideiglenesen köztársasági elnöki pozíciót vesz fel	-- továbbá -- -- a franciák inkább ellenszenvet mutatnak mint elismerést

2025-04-16 Politika

2025. April 16. 12:00

Az ideológiai mező 1918 végén

Baloldal	Közép	Jobboldal
<i>kommunisták</i> Szociál-demokraták	Polgári radikálisok Károlyi párt Liberálisok Kisgazdák	<i>1914 előtti rend hívei</i> <i>szélsőjobb</i>

A Károlyi rendszer része
1918. okt. 31. - 1919 márc. 21.

politikai törekvések sorozatának folytatása 1919. februártól

Belpolitika	Külpolitika
@ földreform (1919. február) <i>csak annyi lesz belőle, hogy Károlyi Mihály elkezd saját földjét osztani (kevés a parasztgazdáknak)</i>	@ a békekonferencia által küldött Vix-jegyzék visszautasítása ennek következményével Károlyi nem tud megbirkózni, ezért átadja a hatalmat a szociál demokratáknak azonban néhány belső szociáldemokrata és börtönben lévő kommunista által puccson keresztül a hatalmat a kommunisták veszik át -- a Károlyi-rendszer elbukása 1919. március 21-én

2025-04-29 A Károlyi rendszer bukása

2025. May Sunday 07:29

Nóri jegyzete

Károlyi - rendszer bukása

- Vix jegyzet
- szert, román, cseh-szlovák államokhoz Ho-u
  - ↳ ellenük nem tudunk harcolni (Károlyiék leserelték a haderejét...)
- lemondanak (1919. márc. 21 - aug. 1)
  - ↳ "forradalom" (kommunista) → Magyar Tanácsköztársaság
  - ↳ orosz mintára
  - átmenetileg proletár diktatúrát gyakorolnak
- = **KOMMUN** (így nevezték)

Kommunista párt

- kormány = népbiztosok tanácsa
- miniszterek = népbiztosok
- fő ember: Kun Béla (hülye, de ő vezet)

később: bukás → elmenekült → 1938-39: kivégzés
(kommunisták... "Sztálini tisztogatás")

→ támogatás?

↳ a **vöröshadsereg** diadalmas útja → felszert mindenkire

↳ ÉK felé

- 1) cseh-szlovák a leggyengébbel
- 2) oroszok ama felé vannak

1919 május: északi hadjárat

- vörösteror → brutális

2025-05-13 Kommunistá hatalomátvétele

2025. May 13. 10:11

kommunistá hatalomátvétele 1919. március 21-én
(*dualista rendszerből -> kommunista*)

a vöröshatsereg terrorban tartja az embereket, a beszolgáltatás fenntartása érdekében

2025-05-14 Új rendszer

2025. May 14. 12:01

A Tanácsköztársaság mérlegelése

Pro	Contra
* Katonai sikerek - megszállt területek visszafoglalása	* erőszak - vörösteror * magántulajdon elkobzása * egyházellenesség

a Tanácsköztársaság bukását mégsem a belső elégedetlenség okozza, hanem ezen fejlemények kiforrása:

@ a békekonferencián megszületik a **Clemenceau-jegyzék**, (1919. június)
mely a Felvidék (magyar) katonai kiürítését követeli
- cserébe a román csapatok kivonását is ígéri

--> ezt a Tanácsköztársaság **elfogadja**

viszont a román haderők **nem** vonulnak ki a Tiszántúlról

- így a magyar hadak erőszakkal próbálják őket kipaterolni, ami által a helyzet csak rosszabbodik

a román hadak végül befoglalják az egész országot és a Tanácsköztársaság **megbukik**

[„korszakhatár”]

2025-05-16 Ellenforradalom

2025. May 16. 08:02

(Bandholtz-szobor - románokat megfegyvelmező amerikai tábornok)

Sigma Magyar Péter

az új rendszer kifforrása:

Ellenforradalom

nem csak a **Tanácsköztársasággal**, hanem az **előtte lévő rendszerrel szemben is**

--> **nem akarnak** baloldali jellemzőket - *demokráciát, liberalizmust*

-- viszont a nacionalizmus erősen jellemző

@ már 1919 nyarán - még a *Tanácsköztársaság működése idején* - elkezdődik a szervezet kiépülése

@ katonai erejét a Nemzeti Hadsereg - a Horthy által vezetett ellenkező katonai erők

-- a vörösteror ellenében létrejön a **fehérterror**

- hasonlóan erőszakos - rendszer

a rendszer mozgató elve összességében: „erős kéz”

@ 1919. november 16-án Horthy bevonul fehér lovon Budapestre és

„tetemre hívja” a magyar fővárost

- amennyiben elfogadják őt és rendszerét, „megbocsát” a korábbi rendszernek

<--> amennyiben nem, ökölcspással bünteti őket

2025-05-20 Huszár-kormány

2025. May 20. 10:04

Horthy (első) bevonulását Budapestre jogilag nem legitimálta semmi
a hadereje tette őt képessé

@ a rendszer kormányzási erejét az erőszak adja

„A rendetlenkedőkbe belelővetek [...] a baloldaltól jövőkbe élvezettel, a jobboldaltól jövőkbe viszont fájdalommal.”

@ 1919 őszén a békekonferencia elvárására jogilag is megalakul egy új **koalíciós kormány**
létrejön a Huszár-kormány

részei:

- * KNEP (Keresztény Nemzeti Egység Pártja)
- * Kisgazdák
- * Szociáldemokraták
- * NSZP (Nigák Szocialista Pártja)
- * CUSZ (Cigány Utálók Szövetsége)

ennek célja: legtöbb társadalmi réteg megszólítása, szavazataik megszerzése

(szélső jobb kihagyása hivatalosan - *békekonferencia nem fogadná el*)

Apponyi érvei a Békekonferencián a határok elfogadhatatlansága mellett *történelmi, gazdasági és „kultúrfölényi” okok*

- * sok magyar lenne elcsatolva
- * az utódállamok soknemzetiségűek lennének
- * az önrendelkezés sajátos értelmezve népszavazást kellene tartani az összes elcsatolt területre

--> ennek eredménye ~ a semmivel egyezik meg
így a békefeltételek megmaradnak

viszont NEM Apponyi írja alá ezeket a feltételeket, hogy ő „tisztá maradjon” (*valaki más írta alá helyette*)

így a versailles-i Nagy-Trianon kastélyban 1920. június 4-én létrejött béke értelmében

- * az ország területe 283 ezer négyzetkilóméterről 93-ra csökkent (~67%)
- * az ország népessége 18,2 millióról 7,8-ra csökkent (~57%)

-- a béke további következményei:

- * jóvátétel időnkénti befizettetése
- * esetleges Ausztriával kötött béke megtiltása
- * általános hadkötelezettség bevezetésének megtiltása
- * hadsereg 35 ezer főre való korlátozása